

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 17216/2008. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, budapesti lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület 59/2008. (VIII. 04.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt a rendőri intézkedés jogszerűsége vonatkozásában

elutasítom,

az emberi méltósághoz való jog megsértése vonatkozásában pedig a panasznak – az előállítás körülményei tekintetében –

helyt adok.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban : Ket.) 109. § (2) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, az ellen közvetlen bírósági felülvizsgálatnak van helye. A keresetlevelet jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül, hatóságomon keresztül lehet benyújtani a Fővárosi Bírósághoz a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

1. Panaszos
2. Független Rendészeti Panasztestület
3. Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
4. BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság vezetője
5. BRFK VII. kerületi Rendőrkapitányság vezetője
6. irattár

INDOKOLÁS

A Panaszos 2008. április 11-én 19:00 órára az egyik budapesti Duna-hídra demonstrációt jelentett be, melynek az volt a célja, hogy tiltakozzon a kormány politikája, valamint Budapesti Rendőr-főkapitányságnak a gyülekezési joggal kapcsolatos „abszurd” jogértelmezése ellen. Panaszos a rendezvény megtiltását vagy tudomásul vételét kimondó határozatot a rendezvény kezdetéig nem kapott, erről az általa megadott mobiltelefonszámon sem értesítették. Az elutasító határozatot a Panaszos április 11-én 23 óra 18 perckor kapta kézhez. A helyszínen – a tömegoszlatást megelőző – igazoltatását követően a BRFK VII. kerületi Rendőrkapitányságra előállították, melynek indokául a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés f) pontjának 1. fordulatát („aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja”) jelölték meg.

Panaszos leírta továbbá, hogy hozzátartozóját nem értesítették előállításáról, fülledt, meleg cellában tartották fogva, 6 órát meghaladó fogva tartása során nem kapott ételmezt, valamint a „zsúfolt gyűjtőcellában nem kapott megfelelő levegőt”.

A híd pesti hídfőjénél gyülekezett 30-40 főnyi, – be nem jelentett, jogellenes demonstrációt folytató tömeg – kiszorítására a közeli tér irányába került sor, 20 óra 40 perctől. A hídra igyekvőket azonban már a hídfőnél figyelmeztették arra, hogy jogellenes cselekmény végrehajtására készülnek, s a Panasztestület is – teljesen érthető módon – életszerűtlennek tartja azt, hogy az „intézkedő rendőr ne hozta volna a panaszos tudomására, hogy a helyszínt el kell hagyniuk”, illetve, hogy „a rendőrök, akik a panaszos feljutását megakadályozták, csak annyit közöltek volna, hogy a tüntetést nem tarthatja meg, arra azonban nem utaltak semmilyen formában, hogy a tömegnek a helyszínt el kell hagynia.”

A jelentésből kiderül az is, hogy a Panaszost többször figyelmeztették, hogy a dobolással hagyjon fel, mert az alkalmas lehet az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban Szabs. r.) 6. §-ban meghatározott *csendháborítás* tényállásának megvalósítására¹.

A jelentés tanúsága szerint a rendőrök az intézkedés során testi kényszert alkalmaztak. A testi kényszer alkalmazása az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja („aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja”) miatt történt, a személyi szabadságában ily módon korlátozott Panaszos személy ruházatának átvizsgálása céljából². A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet (a továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 43. § (1) bekezdése alapján az előállítás végrehajtása *nem* mellőzhető abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személlyel szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor. Amennyiben a Panaszos a rendőri felszólításnak eleget tesz – ti. hogy hagyja abba a dobolást –, úgy nem került volna sor a testi kényszer alkalmazására és előállításra sem.

¹ 6. § (1) Aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen indokolatlanul zajt okoz, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalma, illetőleg a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja, harmincezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetőjével szemben a rendőrség, továbbá a helyi önkormányzat képviselő-testülete hivatalának erre felhatalmazott ügyintézője, a közterület-felügyelő, a természeti és védett természeti területen a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett területen az önkormányzati természetvédelmi őr helyszíni bírságot szabhat ki.

² 31. § (1) Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Az eljárás során megállapítást nyert, hogy a Panaszos emberi méltósághoz való joga sérült a rendőri intézkedés során. Az intézkedő rendőrök szabálytalanul jártak el akkor, amikor nem tettek eleget az Rtv. 18. § (1) bekezdésében foglaltaknak (a fogvatartott hozzátartozójának vagy más, általa megjelölt személynek az értesítése). Szabálytalan volt az is, hogy a fogvatartó helyiség természetes szellőzését nem biztosították kielégítően, valamint nem garantáltak étkezési és ivóvíz-fogyasztási lehetőséget sem. Az előállítás módját és időtartamát illetően azonban szükséges leszögezni azt, hogy a rendelkezésre álló információk és jelentések alapján nem állapítható meg az, hogy az előállítás minden, panaszolt körülménye emberi méltóságot sértő lett volna, különös tekintettel az előállító helyiség objektív adottságaira.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

A Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) a Panaszos által 2008. április 12-én és 20-án előterjesztett panaszokat megvizsgálta, és fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Testület a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezetének 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való jog, valamint az 55. § (1) bekezdés szerinti személyes szabadsághoz való jog súlyos sérelmét állapította meg.

A Panasztestület e megállapításaival részben az előzőekben kifejtett, részben pedig az alábbi – az állásfoglalás egyes konkrét megállapításaihoz fűzött – indokok alapján nem értek egyet.

1. *„A panaszos 2008. április 11-én 19 órára [...] (a híd közepére) szervezett tüntetését 18.30 órakor jelentette be a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak (BRFK) telefax útján. A tüntetés céljaként a kormány politikája és a BRFK gyülekezési joggal kapcsolatos jogértelmezése elleni tiltakozást jelölte meg.”*

A 2008. április 11-re bejelentett, és a BRFK képviselőivel egyeztetett módon lezajlott és biztosított XIII. kerületi rendezvény után a főszervező a jelenlévő tömegnek kijelentette hogy „aki úgy gondolja”, az egyik budapesti híd felé veheti az irányt, és tartson ott rendezvényt. Emellett „jogtechnikai kísérletbe” kezd, melynek során felhívja a figyelmet a rendezvények bejelentése kapcsán kialakult ellentmondásokra. Az ellenmondások lényege, hogy egy, a XIII. kerületben 2008. április 11-én lezajlott tüntetés bejelentése megkésett volt, azt azonban a BRFK tudomásul vette.

E „kísérlet” során a főszervező a következőket tette annak érdekében, hogy bebizonyítsa a jelenlévőknek a törvény és annak végrehajtásának anomáliáit. Motoros futár útján 4 alkalommal jelentett be demonstrációt a főváros területére:

- 17.05 órakor 18.00 órára a Budapest, V. ker. Kossuth térre;
- 18.25 órakor 19.00 órára a Budapest, V. ker. Szabadság térre;
- 20.10 órakor 20.00 órára a Budapest, V. ker. Roosevelttérre;
- 20.10 órakor 21.00 órára a Budapest, I. ker. Clark Ádám térre.

A fenti bejelentések átvételével egyidejűleg azok másodpéldányaira rájegyzéssel történt annak rögzítése, hogy a kérelem elkésett. A bejelentést a BRFK érdemi vizsgálat

nélkül elutasította, és – helyesen – ugyanígy tett a hídra a Panaszos által bejelentett rendezvényel kapcsolatban is.

2. „(...) megállapítható, hogy a panaszost úgy állították elő, hogy az általa szervezett rendezvény résztvevőit (és őt magát) nem szólították fel a BM rendeletben foglaltaknak megfelelően. Mivel pedig a rendelet értelmében jelentősebb jogkorlátozással járó intézkedések (így pl. előállítás) megkezdésére csak akkor kerülhet sor, ha a felszólítások (és esetlegesen az igazoltatások) már megtörténtek, és a tömeg ennek ellenére együtt marad, ezért a panaszos előállítása a BM rendeletbe ütközött, így jogsértő volt.”

A Panaszost nem azért állították elő, mert a hivatkozott 15/1990. (V. 14.) BM rendelet 15. §-a alapján tömegoszlításra került sor.

Az eseményről készült rendőri jelentésben a következők olvashatók: „A csoportosulás élén dobos üggy, az Szr. 6. §-át kimerítő férfi: (...). L(...) L(...) r. fhdgy. ezekután P(...) alezr. utasítása alapján felszólította mind [a Panaszost], mind a többi, ott gyülekező állampolgárokat, hogy mivel cselekményük jogellenes, hagyjanak fel eme magatartásformával és távozzanak a helyszínről.

[A Panaszos] reakciója erre az volt, hogy megfordult, ismételten elkezdte verni a dobos, engem és társaimat nagy nyilvánosság előtt „ÁVO”-snak nevezett, melyet sérelmezek. [A Panaszost] a dobos végett felszólítottam, hogy hagyja abba a dobos, mert az csendháborítás, melyet abbahagyott, majd aztán ismételten el kezdte használni. [A Panaszos] (...) többszöri felszólításra sem volt hajlandó abbahagyni jogellenes, felháborító magatartását.”

Egyértelműen kiderül tehát, hogy a Panaszos a csendháborítás szabálysértését kétszeri felszólítás ellenére is tovább folytatta, az ennek megakadályozására foganatosított jogszerű rendőri intézkedésnek ellenszegült, ezért P[...] alezredes 20 óra 30 perckor az előállítására adott utasítást. Testi kényszer alkalmazása azért volt indokolt, mert Panaszos az intézkedés alatt folyamatosan telefonált, nem volt hajlandó a körülötte zajló eseményekről tudomást venni, „a kezében tartott dobos, mely eme helyzetben az intézkedésben segítségemre lévő B(...) J(...) r. törm., illetve jómagam testi épségét veszélyeztethette volna, többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó átadni, valamint kezeit összehúzta, passzívan ellenállt (...)”. Az előállító gépjárműhöz történő kísérés után a Panaszost B[...] r. törzsőrmester a szabályoknak megfelelően megbilincselte.

A fent leírtak alapján úgy ítélem meg, hogy a Panasztestület részéről iratellenes és téves volt arra a következtetésre jutni, hogy a Panaszost azért állították elő, mert a rendőrségi tudomásul vétel hiánya ellenére tartott rendezvényt. Ő, mint szervező, az előállításakor nem állt a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alatt. Ezzel szemben az történt, hogy a csendháborítás szabálysértésének elkövetését többszöri felszólítás ellenére sem fejezte be, ezért előállították. Ez még a tömegoszlítás megkezdése előtt történt, így világos, hogy a panaszost az események helyszínéről még az előtt eltávolították, hogy a Rendőrség a jogellenesen tartott rendezvényt feloszlatta volna.

Panaszos a jogszerű rendőri intézkedésnek ellenszegült, ezzel elkövette az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. § (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését, ezért őt előállították, ellene eljárás indult.

3. Az előállítás *időtartamát* illetően fontos az, hogy a törvény azért biztosít nyolc óra fogvatartási lehetőséget, hogy minden olyan körülmény azonnali tisztázására lehetőség nyíljon, amely a fogva tartással kapcsolatban felmerült. A Panaszos még az előállítása során vallomást tett az ügyében. Emellett 2008. április 11-én a fővárosban zajló demonstrációk miatt a legtöbb belvárosi Rendőrkapitányság munkája lassabbá, nehezkesebbé vált, a hirtelen, radikálisan megnövekedő munkamennyiség miatt a normálisnál több időt vett igénybe az előállítottakkal kapcsolatos eljárások lefolytatása.

A Panasztestület egyéb általános érvényű megállapításaival messzemenően egyetértek. A Rendőrség célja, hogy a jövőben az állampolgárok által benyújtott panaszok alapján kidolgozott testületi állásfoglalások figyelembevételével az intézkedések törvényessége, szakszerűsége, kulturáltsága folyamatosan javuljon.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezetének 54. § (1) bekezdése, valamint az 55. § (1) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 18.§ (1) bekezdése, 31.§ (1) bekezdése, a 33. § (2) bekezdés f) pontja, 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 109. § (1)-(2) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 43. §,
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 6. §, 40/A. § (1) bekezdése;
- a rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos feladatokról szóló 15/1990 (V. 14.) BM rendelet 15. §-a.

Budapest, 2008. augusztus 21.

Dr. Bencze József r. altábornagy
sk.